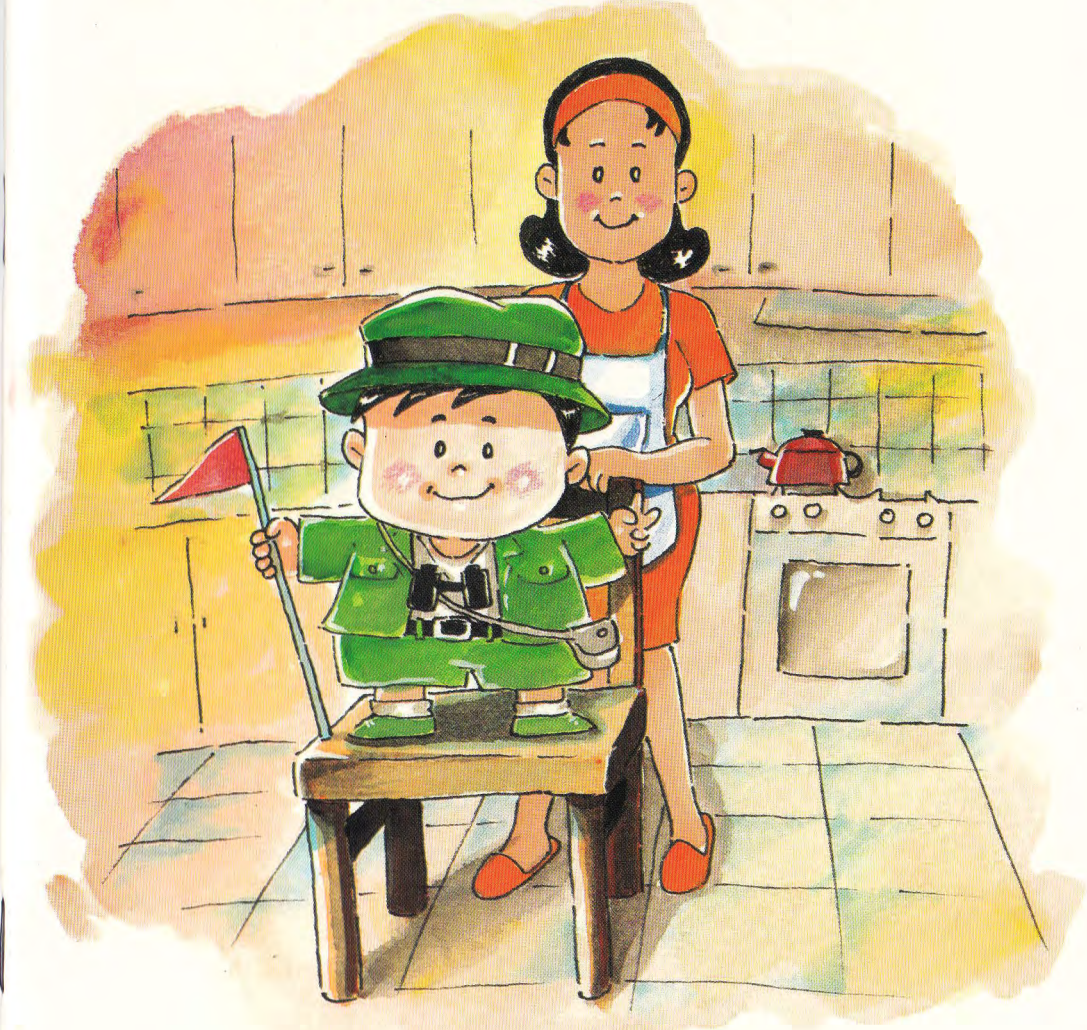

เรียนรู้แบบหุ่นน้อยนักสำรวจ

การเรียนรู้ของลูกวัย 1-3 ปี

โดย พญ. นิตยา คชภักดี

ประวัติ พ.ญ. นิตยา ชกภักดี โดยสังเขป

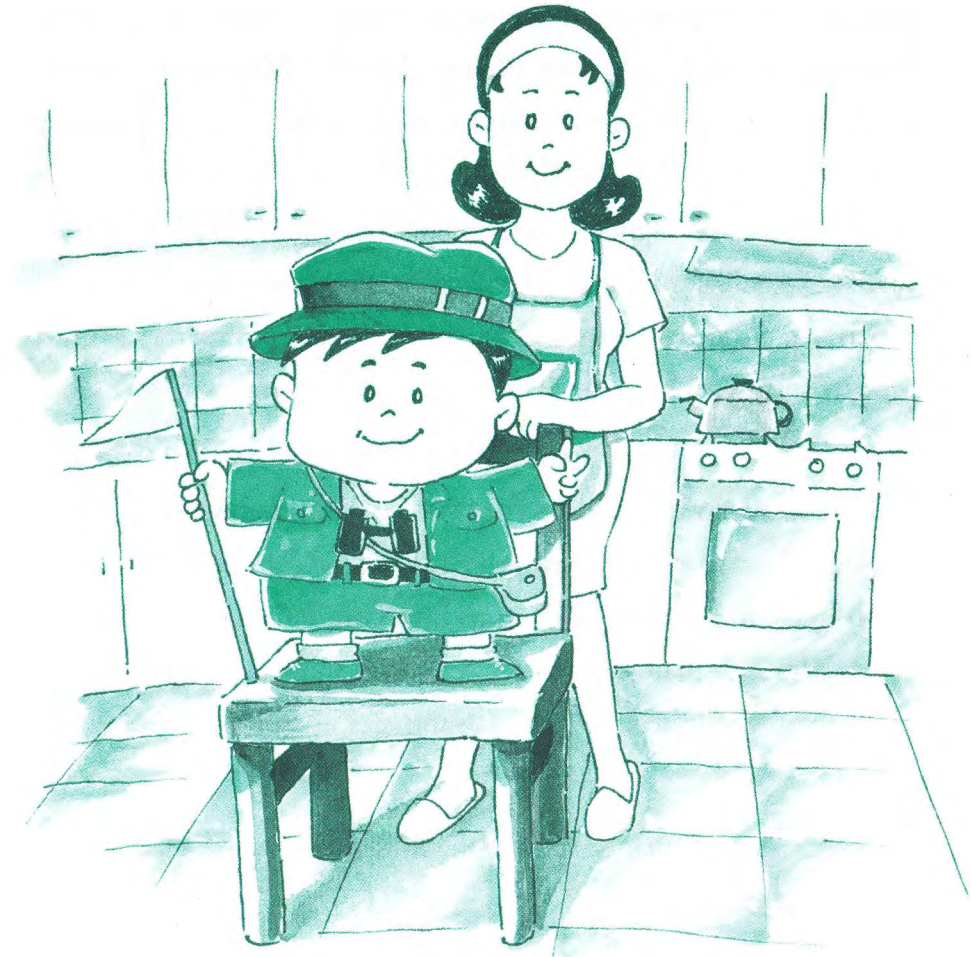
ประวัติการศึกษา

- วทบ. เกียรตินิยม อันดับ 2 ปี 2513 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- แพทยศาสตร์ พ.บ. เกียรตินิยม อันดับ 2 ปี 2515 คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
- ว.ว. (กุมารฯ) วุฒิบัณฑิตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขากุมารเวชศาสตร์ 2519
- M.S. (MCH) 2523 Harvard University USA โดยทุนรัฐบาลไทย
- Cert in Development Behavioral Pediatrics and Assessment of Infant Development and Parent Interaction. (Harvard Medical School) 2523

ตำแหน่งหน้าที่งานปัจจุบัน

- รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
- หัวหน้าหน่วยพัฒนาการเด็ก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
- ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็ก และครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

เรียนรู้แบบหนูน้อยนักสำรวจ

การเรียนรู้ของลูกวัย 1-3 ปี

คำนำ

เมื่อลูกน้อยเริ่มตั้งไข่แล้วก้าวเท้าเดิน ก็หมายความว่าลูกพร้อมที่จะเรียนรู้โลกกว้าง ทุกสิ่งทุกอย่างดูน่าสนใจ น่าเข้าใกล้ น่าจับต้อง ลองดู ลองชิม ไปเสียหมด เมื่อพบสิ่งแปลกใหม่ เกิดความไม่แน่ใจ เกิดความกลัว หรือเจ็บจากการล้มลูกจะหันกลับมาหาคุณพ่อคุณแม่เพื่อความมั่นคง เพื่อหาความหมายเติมความอบอุ่นผูกพันให้เต็มเปี่ยมก่อนที่จะออกไป “สำรวจ” ต่อไป จึงนับได้ว่าช่วงอายุ 1-3 ปีเป็นช่วงสำคัญที่คุณพ่อคุณแม่สามารถสร้างโอกาสและสิ่งแวดล้อมและปรับวิธีการเลี้ยงดูลูกน้อยของคุณ เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการรอบด้านของลูก โดยเฉพาะการปลูกฝังการใฝ่เรียนรู้ การรับรู้ การใช้ภาษา และการหัดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อชีวิต และความสำเร็จในภายภาคหน้าที่เป็นยุคโลกาภิวัตน์

หนังสือ “เรียนรู้แบบหนูน้อยนักสำรวจ” เล่มนี้ ผู้เขียนได้เรียบเรียงขึ้นเพื่อช่วยให้คุณพ่อคุณแม่เข้าใจในธรรมชาติอันละเอียดอ่อน สัมพันธ์กับการเจริญเติบโตของสมอง และพฤติกรรมการเรียนรู้อันน่าตื่นเต้นของลูกวัย 1-3 ปี คุณพ่อและคุณแม่จะได้ช่วยกันทำให้ความหวังที่จะเห็นลูกน้อยเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพเป็นคนดีคนเก่งเป็นจริงขึ้นมา ด้วยการเลี้ยงดูและส่งเสริมการเรียนรู้ของลูกอย่างเหมาะสมและปลอดภัย ทั้งยังเกิดความสุข สนุกไปกับลูกอีกด้วย

ขอขอบคุณ เนสท์เล่ โปรดักท์ส (ไทยแลนด์) อินค์ ที่สนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ในครั้งนี้

ด้วยความปรารถนาดี

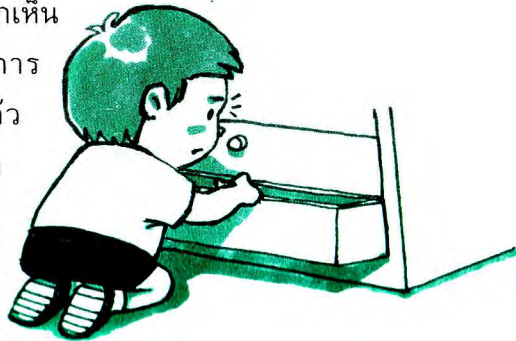
พญ. นิตยา คชภักดี

สารบัญ

เมื่อลูกรักโตวันโตคืน พร้อมจะเป็นนักสำรวจ	6
หนึ่ง สอง สาม เริ่มต้นสำรวจ	8
คุณพ่อคุณแม่... กองเชียร์นักสำรวจ	11
พัฒนาการของเด็กวัย 1-3 ปี	13
รู้จักความต้องการของลูกรัก	17
พฤติกรรมพัฒนาการตามวัย	18
อยากได้อะไร...บอกแม่ซิลูก	28
สมองลูกพัฒนาอย่างไร	31
เล่นเพื่อเรียนรู้	33
สรุป	37

เมื่อลูกรักโตวันโตคืน พร้อม จะเป็นนักสำรวจ

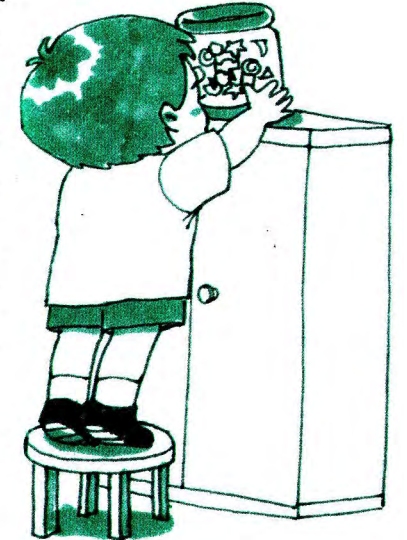
ถึงวันที่เจ้าตัวเล็กอายุได้ 1 ปี คุณพ่อคุณแม่จะสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนจากการที่ลูกน้อยเคยนอน นั่ง ปีนป่าย เกาะยืน เกาะเดิน มาวันนี้ลูกน้อยจะสามารถยืนได้ด้วยตัวของตัวเอง ถึงแม้จะยังไม่มั่นคงนัก นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมที่บ่งบอกให้เห็นว่าลูกน้อยพร้อมจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความสนใจที่จะเข้าไปใกล้สิ่งที่มองเห็น หรือสิ่งที่เขาสงสัย เริ่มเดินเตาะแตะ เริ่มรื้อค้น จับสิ่งต่างๆ พลิกดู นำมาลองเคาะ ลองดม ลองชิม ลองกลิ้งดู ทั้งของให้ตกเพื่อจะมองดูว่ามันไปที่ไหน เราจะมองเห็นความสนใจ ความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากลอง ที่ดูเหมือนจะไม่มีการสิ้นสุด คุณพ่อคุณแม่มองดูแล้วก็ได้แต่เหนื่อยแทนว่าลูกเอาพลังงานมาจากไหนมาตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นขนาดนั้น

สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 1-3 ขวบ โลกได้ขยายกว้างใหญ่ขึ้นจากมุมที่แกนั่งอยู่ หรือว่ามองอยู่ เท่าที่เป็นไปได้เมื่อผู้ใหญ่อุ้ม หรือพาใส่รถเข็น ไปสู่ห้องทั้งห้อง แล้วขยายไปสู่บริเวณ

รอบบ้านเมื่อเท้าเล็ก ๆ ก้าวเดินไปถึง ถ้าคุณพ่อคุณแม่พาลูกออกไปข้างนอก เช่น ไปซื้อของ ไปบ้านญาติ หรือว่าไปในที่แปลกๆ อื่นๆ ลูกจะรู้สึกตื่นตาตื่นใจ อยากรู้ อยากเห็น อยากลองไปหมด ช่วงนี้เป็นช่วงที่เด็กกำลังอยากจะเป็นตัวของตัวเอง แต่การสื่อสารภาษาอาจจะยังไม่คล่องแคล่ว จึงเป็นช่วงสำคัญที่คุณพ่อคุณแม่จะต้องทำความเข้าใจ และตอบสนองลูกอย่างเหมาะสม มิฉะนั้น คุณพ่อคุณแม่จะพาลปวดศีรษะในความดื้อ และเอาแต่ใจของเจ้าเขี้ยวตัวน้อย และไม่เข้าใจว่าของที่เรารับเห็นเป็นธรรมดา ๆ ทำไมจึงเป็นที่น่าสนใจของเจ้าตัวเล็กหนักหนา

ในช่วงนี้ของวัย ลูกจะรู้สึกเป็นอิสระ เคลื่อนไหวไปตามที่ต่างๆ ตามใจปรารถนา จึงเป็นช่วงที่จะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ทั้งยังเกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่ลูกได้มากที่สุด กระบวนการเหล่านี้เกิดจากการเติบโตของสมอง การเพิ่มความสามารถในการรับรู้ เรียนรู้ และการควบคุมการเคลื่อนไหวของเด็ก แม้จะดูซับซ้อนแต่ก็ไม่ยากเกินกว่าที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของลูกน้อยในวัยนี้ เพื่อนำมาใช้ปรับวิธีการเลี้ยงดู และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมของลูกต่อไป

หนึ่ง สอง สาม เริ่มต้นสำรวจ

พอถึงวัย 1-3 ปีนี้ เจ้าตัวน้อยก็ไม่ผิดอะไรกับนักสำรวจตัวยง ที่อยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่างๆ ไปเสียหมด ทั้งนี้และทั้งนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเป็นกระบวนการ โดยเริ่มจากการที่เด็กได้มีประสาทสัมผัสคือ การชิม การมองเห็น การได้ยิน การจับต้อง การสัมผัสสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว และการเคลื่อนไหวของตัวเอง ทำให้เกิดประสบการณ์ขึ้น

ประสบการณ์เหล่านี้จะส่งเป็นสัญญาณประสาทผ่านอวัยวะรับสัมผัสขึ้นไปที่สมอง สมองส่วนต่างๆ นั้นจะมีการทำงานรับผิดชอบซึ่งแตกต่างกัน ดังในรูปจะเห็นว่าประสาทสัมผัสที่เกี่ยวกับการมองเห็น ก็จะไป

ที่ส่วนของท้ายทอย เมื่อเด็กมองเห็นสิ่งต่างๆ จะมีสัญญาณประสาทผ่านจากตาไปยังประสาทตา จากนั้นจึงเข้าไปที่บริเวณ สมองส่วนท้ายทอย เพื่อนำไปแปรผล

ว่าเป็นสิ่งที่เคยเห็นหรือเปล่านั้น เปรียบเทียบกับสิ่งที่ เป็นความจำ เพื่อจะแปลความหมาย แล้วถึงจะสั่งการจากสมองเข้ามาอีกทีหนึ่งว่า เด็กนั้นสนใจหรือไม่สนใจ และตัดสินใจตนเองจะทำอะไรกับสิ่งที่เห็น เช่น เห็นหน้าคุณแม่

ก็อาจจะนึกถึงคำว่า “แม่” แล้วก็มีเสียงออกมาเรียกหาแม่ จะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง พอเรียนรู้โดยการรับรู้เข้าไปแปลความหมายแล้วก็เกิดการเปรียบเทียบกับข้อมูลเดิม กับข้อมูลที่ได้มาจากประสาทสัมผัสด้านอื่นๆ

ตัวอย่างง่ายๆ ของกระบวนการเรียนรู้ เช่น เมื่อเด็กมองเห็นผลส้มอยู่ตรงหน้า เป็นลูกสีเขียวๆ เหลืองๆ กลมๆ เด็กวัย 1-3 ปี มักจะเอื้อมมือไปจับ อาจจะนำขึ้นมาพิจารณา อาจจะดม ลองเคาะดู ลองขยี้ดู หรือกลิ้งดู เพราะว่าลักษณะของสีมันน่าจะทำให้เด็กเชื่อมโยงกับลูกบอล หรือว่ากลิ้งที่

ลูกได้รับนั้น ทำให้นึกไปถึงน้ำส้มที่ดื่มทีนี้ถ้ามีคุณพ่อหรือคุณแม่บอกให้ลูกรู้ว่า นี่คือส้มแล้วแกะให้ลูกดู ลูกก็จะมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันของน้ำส้มที่หนูดื่ม เนื้อส้มที่

หนูรับประทานกับลูกส้มพร้อมกันนั้นความรู้สึกที่เกิดขึ้นรวมทั้งประสบการณ์เดิมที่เคยได้มีกับกลิ่นส้ม เนื้อส้ม วิธีของคุณพ่อ

คุณแม่ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บส้ม การซื้อส้ม จนกระทั่งถึงการรับประทานส้มก็จะถูกเชื่อมโยงกับคำว่าส้มให้เป็นเรื่องเดียวกัน

อีกตัวอย่างหนึ่งที่จะเห็นได้ชัดเจน ก็คือ ภาพหรือหนังสือที่เด็กเห็นในช่วงนี้ มักจะมีส่วนสร้างความประทับใจ ความสนใจ และชักชวนให้เกิดการเรียนรู้ เช่น เด็กเคยเห็นภาพสุนัข เคยเห็นตัวสุนัข ตั้งชื่อสุนัข หรือเห็นสุนัขวิ่ง เด็กก็สามารถนำมาเชื่อมโยงกันได้ แต่เด็กวัยนี้อาจจะนึกไม่ถึงว่าสุนัขอาจมีอันตรายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุนัขที่ตนไม่ได้เลี้ยงดูมา เพราะฉะนั้นแก็อาจจะ

ตั้งขนสุนัข ตั้งหางสุนัข หรือพยายามจะไปกอดสุนัข ด้วยความสนใจอยากรู้จักได้ เพราะฉะนั้น

ในการเรียนรู้ของหนูน้อยนักสำรวจวัย 1-3 ปีนั้น คุณพ่อคุณแม่ต้องระลึกรู้ไว้เสมอว่า นอกจากจะมีคุณประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับที่จะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ และพัฒนาทางด้านสติปัญญาในระดับ

ต่อไปแล้วความอยากรู้อยากเห็นของเด็กวัยนี้ ยังอาจนำมาซึ่งอันตราย และมีปัญหาในการเลี้ยงดูด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะตัวเด็กเองยังไม่เข้าใจเหตุผลแบบผู้ใหญ่ และไม่รู้กาลเทศะว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำในเวลานั้นๆ คุณพ่อคุณแม่และผู้เลี้ยงดูจึงจำเป็นต้องคอยดูแลแนะนำให้เด็กอยู่ในสายตาเสมอ

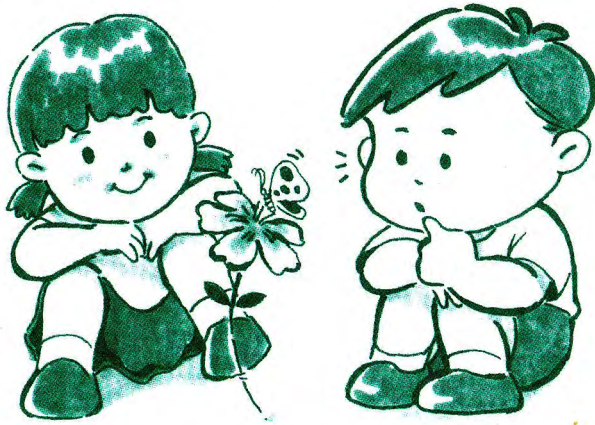
คุณพ่อคุณแม่.... กองเชียร์ของนักสำรวจ

พื้นฐานที่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ของลูกน้อยมีการพัฒนาสูงสุด จึงอยู่ที่ร่างกายและสมองของเด็กที่สมบูรณ์เต็มที่ กล่าวคือ แข็งแรงดี ได้รับอาหารที่เหมาะสม มีความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ และอวัยวะรับสัมผัสต่างๆ ทำงานได้ดี ทั้งตาหู จมูก ลิ้น กาย และใจ เป็นปัจจัยแรก ส่วนปัจจัยที่สอง ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก ซึ่งแบ่งได้เป็นสองอย่าง คือ

1. ตัวคุณพ่อคุณแม่ หรือผู้ใหญ่ และเด็กอื่นๆ ที่อยู่รอบข้างเป็นสิ่งแวดล้อมในเชิงสังคมที่จะเป็นตัวชี้แนะ เร่งเร้าให้เกิดความสนใจ และเป็นผู้ที่ให้โอกาสจัดให้เกิดความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับเด็ก เป็นผู้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ กับเด็กเป็นแบบอย่าง เป็นแหล่งให้ความรู้ได้เป็นอย่างดี แต่ในบางกรณีก็เป็นตัวแปรสำคัญที่ขัดขวางการเรียนรู้ของเด็ก

2. สิ่งของและธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเด็ก จะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ขึ้น เพราะว่าเด็กได้มีโอกาสสัมผัสสิ่งเหล่านั้นได้พิจารณา ได้ลองกระทำ ได้ลองเคลื่อนไหว จับต้อง หรือว่าเกิดการทำกิจกรรมกับสิ่งของเหล่านั้นร่วมกับบุคคลที่อยู่รอบข้าง จึงจะเกิดการเรียนรู้ได้

ดังนั้นการเรียนรู้ จึงไม่ใช่เป็นการท่องจำหรือเป็นการบังคับให้เด็กทำสิ่งต่างๆ แต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวของเด็กเอง โดยเด็กเป็นผู้กระทำกับคนและสิ่งต่างๆ จนเกิดการเรียนรู้ คุณพ่อคุณแม่และสิ่งของต่างๆ รวมทั้งหนังสือ เทปเพลง หรือว่าวัสดุต่างๆ เป็นเพียงวิธีการที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ แต่การเรียนรู้ที่แท้จริงต้องเกิดขึ้นภายในตัวเด็กเอง ไม่มีใครที่จะเอาความรู้หรือการเรียนรู้แพคใส่กล่องแล้วมอบแก่ใครได้ เด็กนั้นจะเรียนรู้ได้ดี เมื่อเขามีความพร้อม เมื่อเขาต้องการ ในช่วงวัย 1-3 ปีนั้น

จึงเป็นวัยทองของการเรียนรู้เพราะเด็กนั้นจะมีความกระตือรือร้นมาก

เมื่อเราว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยอาศัยสิ่งแวดล้อมทั้งตัวบุคคลและสิ่งของที่เหมาะสม โอกาสที่让孩子มีเวลาที่สงบในการที่จะพิจารณา สังเกตได้ด้วยตัวเองและลองกระทำในสถานที่ที่ปลอดภัย ให้เด็กได้มีการทำกิจกรรมเหล่านั้น คุณพ่อคุณแม่จึงสามารถช่วยจัดให้ลูกเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดได้

พัฒนาการของเด็กวัย 1 - 3 ปี

การเปลี่ยนแปลงของความสามารถของเด็กจากสิ่งที่ไม่ได้มาเป็นทำได้ จากการทำสิ่งของที่ง่าย ๆ มาเป็นสิ่งที่ยากขึ้น ซับซ้อนขึ้น จากความสะเปะสะปะ มาเป็นความคล่องแคล่ว แม่นยำ มีประสิทธิภาพมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของการทำหน้าที่ให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น เรียกว่า “พัฒนาการ”

เด็ก ๆ จะมีพัฒนาการหลายด้านที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัย ได้แก่

1. พัฒนาการทางการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งแบ่งเป็น

2 ส่วน ส่วนหนึ่งคือการเคลื่อนไหวร่างกายและการทรงตัว ส่วนที่สองก็คือ การเคลื่อนไหวที่ละเอียดได้แก่ การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กๆ คือการใช้ตาและใช้มือทำงานประสานกัน

2. พัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งหมายถึง

ความสามารถในการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ หรือที่เรียกว่าเด็กเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาดี ซึ่งมักจะแสดงออกด้วยการกระทำการเล่น การพูด

3. พัฒนาการทางอารมณ์ และจิตใจ หมายถึง การมีความรู้สึกในรูปแบบต่างๆ และแสดงออกซึ่งความรู้สึกเหล่านั้นได้อย่างถูกกาลเทศะ มีจิตใจที่หนักแน่น แจ่มใส ร่าเริง มีความสุข เวลาที่มีความตึงเครียด กลัว โกรธ หรือว่ามีปัญหา ก็สามารถเผชิญได้ และฝึกใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาเหล่านั้น หาทางออกแทนการอะอะโว้ยวาย ควบคุมอารมณ์ไม่ได้

4. พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การมีความสัมพันธ์

กับผู้อื่น มีความผูกพันกับพ่อแม่ มีความสนใจคนที่อยู่รอบตัว สามารถสื่อความหมายได้ ร่วมมือกับผู้อื่นได้ ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ นอกจากนี้พัฒนาการด้านสังคมยังหมายถึงการมีความสามารถในการช่วยเหลือตัวเอง สำหรับเด็กอายุ 1-3 ปีนั้น เราหมายถึงทักษะในการช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การกิน การนอน การหัด ควบคุมขับถ่าย ตลอดจน การทำความสะอาด และแต่งกาย

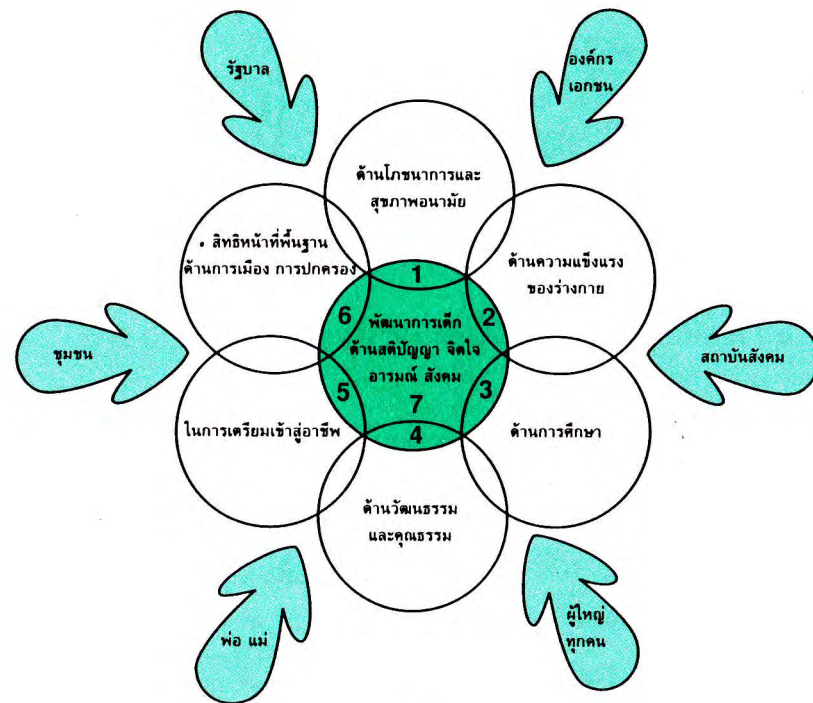
5. พัฒนาการทางจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นด้านที่สำคัญมากในยุคโลกาภิวัตน์นี้ หมายถึงการรู้คุณค่าของชีวิต ทั้งชีวิตตนเอง ชีวิตผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม ทำให้เด็กมีความไม่ตี เห็นอกเห็นใจ มีคุณธรรม มีความรักในธรรมชาติ ความงาม ศิลปะ และสุนทรียภาพต่างๆ พร้อมทั้งจะรักษาศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น เป้าหมายของคุณพ่อคุณแม่ในการเลี้ยงดูลูกให้มีคุณภาพ ก็คือการช่วยให้ลูกมีพัฒนาการอย่างสมดุล และเป็นองค์รวมทั้ง 5 ด้านนี้ ตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมกับวัย ไม่ปล่อยปละจนเด็กขาดโอกาสเรียนรู้ หรือเร่งรัดจนเกินกำลังของเด็ก ทั้งนี้คุณพ่อคุณแม่จะรู้ได้ว่าเหมาะสมดี โดยการศึกษา พัฒนาการและความต้องการของเด็กที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัย และสังเกตดูการตอบสนองของลูก

รู้จักความต้องการของลูกรัก

แม้ว่าเด็กแต่ละคนแต่ละวัยมีความต้องการด้านต่างๆ แตกต่างกันแต่อาทกล่าวโดยรวมได้ว่า เด็กทุกคนต้องได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดปลอดภัยและเติบโตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการกำหนดสภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการพื้นฐานสำหรับเด็ก (สพด.) ตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 18 ปี ขึ้น 7 ด้าน เพื่อให้ผู้ใหญ่ในครอบครัวและหน่วยงานต่างๆ ใช้อ้างอิงในการพัฒนาเด็กอย่างสมดุลรอบด้านไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งคุณพ่อคุณแม่ควรจะได้ทราบด้วยเพื่อจะได้เลี้ยงดู และตอบสนองความต้องการของลูกได้อย่างเหมาะสม

สพด.

พฤติกรรมพัฒนาการตามวัย

วัย 12 เดือน

การทรงตัวและเคลื่อนไหวทางต้นร่างกาย

- เกาะเดิน ยืนเองได้ชั่วคราว
- อาจกางแขนกางขาเพื่อทรงตัว

การใช้ตาและมือ

- ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้หยิบของเล็กๆ ได้ถนัด
- หยิบของใส่ถ้วยหรือกล่อง

การสื่อความหมายและภาษา

- เรียกพ่อแม่ หรือพูดคำโดดที่มีความหมาย 1 คำ
- ทำท่าตามคำบอกที่มีท่าทางประกอบได้

ด้านสังคม

- ตบมือ เลียนท่าทาง โบกมือสาธุ
- ร่วมมือเวลาแต่งตัว และชอบสำรวจ

ด้านจิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณ

- แจ่มใส ร่าเริง สนใจคน และชอบรอบตัว

กิจกรรมที่พ่อแม่ควรทำ

- ควรหาสถานที่กว้าง โลง ให้เด็กหัดยืน หัดเดินและปีน โดยให้อยู่ในสายตาผู้ใหญ่
- ยิ้มแย้มชมเชยเมื่อเด็กทำดี หรือพยายามทำ
- พูดคุย ชี้ และบอกส่วนต่างๆ ของร่างกาย
- แสดงความสนใจในกิจกรรมของเด็ก
- ให้ของที่ไม่มีคม ปราศจากสารพิษให้เด็กหยิบจับเล่น

วัย 15 เดือน

การทรงตัวและเคลื่อนไหวทางตัวร่างกาย

- เดินเองได้
- ปีนป่ายเองได้

การใช้ตาและมือ

- วางของซ้อนกันได้ 2 ชั้น

การสื่อความหมายและภาษา

- พูดเป็นคำโดดที่มีความหมาย ซึ่งส่วนต่าง ๆ บนใบหน้าได้ตามคำบอก

ด้านสังคม

- ใช้ช้อนตัก แต่ยังไม่ถนัด
- กลิ้งลูกบอลรับส่งกับผู้ใหญ่

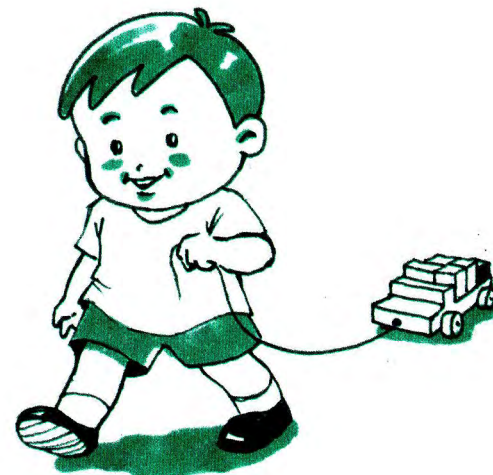
ด้านจิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณ

- แสดงอารมณ์ดีใจเสียใจด้วยกิริยาท่าทาง และสีหน้า
- เลียนแบบท่าทาง และแสวงหาการยอมรับจากคุณพ่อคุณแม่
- ต้องการทำอะไรด้วยตนเอง
- กลัวคนแปลกหน้า

กิจกรรมที่พ่อแม่ควรทำ

- ระวังอันตรายที่จะเกิดกับลูก และจัดสถานที่ให้เด็กเดินเล่นอยู่ในสายตาผู้ใหญ่
- จัดหาของเล่น เช่น กล่องที่ซ้อนกันได้ ของเล่นที่เดินลากจูง หรือผลักให้เคลื่อนที่ได้ให้เด็กเล่น
- พูดคุยโต้ตอบ ชี้ชวนให้ลูกสังเกตของและคนรอบข้าง ชี้ให้ดูรูปภาพ
- พูดคุย ยิ้มแย้ม ชมเชยลูก สอนลูกให้พูดคำอื่นๆ ร้องเพลงให้ลูกฟัง
- ให้โอกาสลูกช่วยตนเองโดยดูแลเรื่องความปลอดภัยอยู่ใกล้ๆ

วัย 18 เดือน

การทรงตัวและเคลื่อนไหวทางด้านการกาย

- เดินคล่อง วิ่ง
- ทำยืนก้มลงเก็บของแล้วลุกขึ้นได้โดยไม่ล้ม
- จูงมือเดียวขึ้นบันไดได้

การใช้ตาและมือ

- วางของซ้อนกันได้ 3 ชั้น
- ขีดเขียนเป็นเส้นขยุก ๆ

การสื่อความหมายและภาษา

- ชี้รูปภาพตามคำบอกได้
- พูดเป็นคำโดดได้หลายคำ
- ทำตามคำบอกที่ไม่มีท่าทางประกอบได้

ด้านสังคม

- ถือถ้ายหน้าตัวเอง
- ต้องการใกล้ชิดกับคุณพ่อคุณแม่ หรือคนเลี้ยงดู

ด้านจิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณ

- เริ่มเป็นตัวของตัวเองที่จะตัดสินใจทำหรือไม่ทำอะไร

กิจกรรมที่พ่อแม่ควรทำ

- จัดที่โล่งปลอดภัยให้เด็กเดิน ปีนป่ายเล่นได้ โดยมีผู้ใหญ่ดูแล
- จัดหาของเล่น เช่น กล้องที่ซ้อนกันได้และของเล่นที่มีสีและรูปทรงสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ให้เด็กเล่น
- พูดคุยกับลูก สอนให้ลูกพูด ร้องเพลง เล่านิทาน เน้นเรื่องคุณงามความดี สอนให้ลูกมีการให้ รับ และรอคอยได้
- ทำอาหารที่นุ่ม ๆ ตัดเป็นชิ้นเล็กๆ ให้เด็กหัดหยิบกินเอง และฝึกการใช้ช้อนกินอาหาร

วัย 2 ปี

การทรงตัวและเคลื่อนไหวทางร่างกาย

- เดินขึ้นบันไดเองได้
- เตะลูกบอลได้
- กระโดด 2 เท้าอยู่กับที่

การใช้ตาและมือ

- ต่อรถไฟได้
- ขีดเส้นตรงและโค้งเป็นวง ๆ ได้
- ตั้งของซ้อนกันได้ 6 ชั้น
- เปิดหนังสือที่ละหน้า

การสื่อความหมายและภาษา

- พูด 2-3 คำต่อกันได้อย่างมีความหมาย
- บอกชื่อของที่คุ้นเคยได้
- บอกชื่อตัวเองได้

ด้านสังคม

- เลียนแบบผู้ใหญ่
- ใช้ช้อนตักอาหารกินเองได้
- เริ่มบอกได้เวลาจะถ่ายอุจจาระ แต่ยังไม่อาจควบคุมไม่ได้บางครั้ง

ด้านจิตใจ อารมณ์ จิตวิสัย

- มีความต้องการอิสระ และตัดสินใจเอง
- มักปฏิเสธ หรือต่อต้านคำสั่ง หรือคำห้าม เอาตัวเองเป็นใหญ่
- รู้จักโง่ หรือปลอบใจคนอื่น

กิจกรรมที่พ่อแม่ควรทำ

- จัดที่เดิน เล่น ปีนป่ายอย่างปลอดภัย โดยมีผู้ใหญ่ดูแลและเล่นด้วย
- ให้เล่นของเล่นที่วางซ้อนกันได้เช่น กล่องกระดาษ ลูกบาศก์ไม้ คุณพ่อคุณแม่คุยกับลูกว่าต่ออะไร
- ให้เล่นอิสระกลางแจ้งจัดให้เล่นน้ำ เล่นทราย
- พูดคุยกับเด็กเรื่องคนในครอบครัวและสิ่งใกล้ตัว และให้ดูรูป เล่าเรื่องสั้นๆ

วัย 3 ปี

การทรงตัวและเคลื่อนไหวทางด้านร่างกาย

- ขึ้นบันไดสลับเท้า
- ขี่สามล้อ

การใช้ตาและมือ

- วาดวงกลมได้
- ต่อชิ้นไม้ 3 ชิ้นเป็นสะพาน

การสื่อความหมายและภาษา

- เล่าเรื่องที่ประสบมาได้ ผู้อื่นฟังเข้าใจประมาณ 50%

ด้านสังคม

- ถอดรองเท้าและใส่เสื้อได้
- บอกได้ว่าตัวเองเพศอะไร
- เล่นร่วมกับคนอื่น และแบ่งของให้คนอื่นได้บ้าง
- ควบคุมการถ่ายอุจจาระได้

ด้านจิตใจ อารมณ์ จิตวิสัย

- มีความมั่นใจในความผูกพันกับคุณพ่อคุณแม่ และผู้เลี้ยงดู สามารถเล่นตามลำพังได้
- เริ่มรู้จักรอคอย และลดการเอาแต่ใจตัวเอง

กิจกรรมที่พ่อแม่ควรทำ

- ให้เล่นกับเพื่อนที่เป็นเด็ก ๆ ด้วยกันโดยใช้กติกาง่ายๆ ระมัดระวังอุบัติเหตุ
- ให้เด็กวาดรูป ระบายสี เล่นน้ำ เล่นทรายตามความสนใจ โดยผู้ใหญ่คอยชี้แนะ เล่นด้วยและให้กำลังใจ
- พูดคุย โต้ตอบ ตอบคำถามทุกคำถามอย่างใจเย็น ถ้าเด็กพูดไม่ชัดหรือติดขัดควรให้เวลา คุณพ่อคุณแม่ไม่ควรดุว่า แต่พูดเป็นแบบอย่างที่ดี
- สอนให้ช่วยเหลือตัวเอง เช่น กินข้าว แปรงฟัน อาบน้ำ ล้างหน้า ใส่รองเท้าอย่างค่อยเป็นค่อยไป ช่วยเฉพาะเมื่อจำเป็น

อยากทำอะไร...บอกแม่ลูก

ถ้าลูกรักบอกได้...คงเป็นเรื่องง่าย แต่ความต้องการของลูกน้อยเป็นเรื่องลึกซึ้งและซับซ้อน โดยเฉพาะความต้องการเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยเฉพาะในวัยทารกที่ลูกยังไม่สามารถบอกได้ และถึงแม้จะบอกได้ก็อาจจะยังไม่ชัดเจน คุณพ่อคุณแม่จึงต้องรู้จักความต้องการพื้นฐานของลูกรัก เพื่อปรับตัวให้เข้าถึงและช่วยให้การเลี้ยงดูเป็นอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้น ถ้าจะตามทันลูกรักคุณพ่อคุณแม่ต้องทำตามความเข้าใจในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ต้องการให้พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู รักและเข้าใจ ให้การดูแลอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยตอบสนองความต้องการทางร่างกาย ให้สัมผัส อ่อนโยน และมีการเสนอสอนงอตอบต่อกัน
2. ต้องการสร้างความผูกพันที่มั่นคงกับคุณพ่อคุณแม่ และ

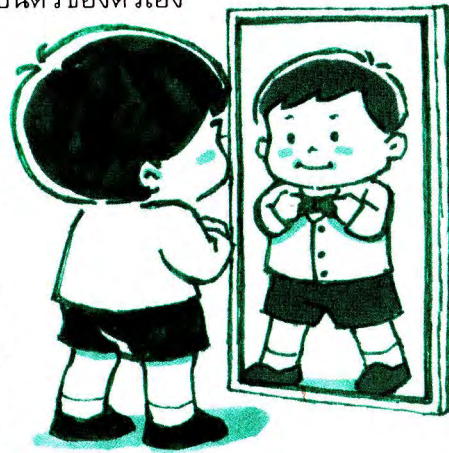

ผู้เลี้ยงดู ที่มีความใกล้ชิดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีเวลาคุณภาพร่วมกันด้วยการมองเห็นาสบตา สีนหน้าท่าทาง การสัมผัสโอบอุ้มและพูดจา หัดเป็นผู้รู้จักให้และรู้จักรับ ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว

3. ต้องการโอกาสที่จะฝึกใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ และเคลื่อนไหวร่างกายในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นมิตร ต้องการเรียนรู้จากการเล่น และการกระทำของตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับคนและวัตถุที่อยู่รอบตัว ตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ และมีประสบการณ์เรียนรู้หลากหลายตามความสามารถและความสนใจของตน ต้องการเล่นของเล่น และของในบ้านที่ปลอดภัย ทั้งยังต้องการพื้นที่เพิ่มขึ้นสำหรับวิ่งเล่นปีนป่าย และออกกำลังกาย เรียนรู้จากการลองผิดลองถูก และฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ
4. ต้องการเลียนแบบพฤติกรรม ท่าทางของพ่อแม่กับคนที่อยู่รอบตัว เลียนการใช้ภาษา มารยาท และบทบาทในสังคม

5. ต้องการการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้เหตุผลในการผ่อนปรนตามความต้องการของเด็ก เพื่อจะได้เริ่มเรียนรู้ที่จะแยกแยะสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดี การเริ่มสร้างวินัยในตน ต้องการความรัก การยอมรับ การคุ้มครองปกป้องจากอันตราย และความมั่นใจว่าตนจะไม่ถูกทอดทิ้ง ต้องการเรียนรู้ภาษาพูดจากพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู ทั้งด้านการรับรู้ ความหมายของคำพูด การเปล่งเสียงพูด และการแสดงออกซึ่งความคิดความรู้สึกของตน ต้องการให้พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูสังเกตลักษณะการแสดงออกทุกกระแยะ เพื่อตอบสนองและปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงดูให้เหมาะสมกับความสามารถและวัย
6. ต้องการหัดทักษะรับผิดชอบตนเองในกิจวัตรประจำวัน คือ การกินอาหาร การควบคุมการขับถ่าย การรักษาความสะอาดของร่างกาย และการแต่งกาย
7. ต้องการการเคลื่อนไหว สำรวจสิ่งแวดล้อม หยิบจับ ลองเล่น ลองทำ และแสดงความเป็นตัวของตัวเองกับพ่อแม่และคนอื่น ๆ
8. ต้องการพูดคุย ซักถามในสิ่งที่ตนพบเห็น ต้องการคำอธิบายในเรื่องต่างๆ ความผิดถูก และสนใจฟังเรื่องราวต่างๆ อย่างง่าย ๆ
9. ต้องการให้พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูสนใจในสิ่งที่ตนทำ ชมเชยให้กำลังใจเมื่อทำสิ่งที่ควร ช่วยชี้แนะเมื่อต้องการความช่วยเหลือหรือช่วยห้ามเมื่อทำสิ่งที่ไม่ควร

สมองลูกพัฒนาอย่างไร

สมองของคนเราจะประกอบด้วย สมองซีกซ้ายกับสมองซีกขวา ซึ่งทำงานพร้อมๆ กัน แต่ทำหน้าที่แตกต่างกัน แต่ไม่ว่าจะสั่งการโดยสมองซีกใด มันจะหลอมเป็นความรู้สึกเดียวกันในตัวคนเรา

บริเวณส่วนต่างๆ ของสมองจะทำหน้าที่แตกต่างกัน บางส่วนควบคุมการเคลื่อนไหว บางส่วนควบคุมอารมณ์ และบางส่วนควบคุมการได้ยิน ซึ่งพื้นที่สมองจะทำงานอย่างเฉพาะเจาะจงเป็นส่วนๆ

ในคนถนัดขวาสมองซีกซ้ายจะควบคุมและสั่งการเกี่ยวกับการใช้มือขวา การเขียน สมองซีกซ้ายจะควบคุมการทำงานที่มีรูปร่าง หรือมีการเคลื่อนไหวเป็นฐาน และต้องมีรูปธรรมชัดเจน กล่าวคือ สมองซีกซ้ายจะทำให้เด็กพูดภาษาได้ ได้ยินเสียงและเข้าใจความหมายของภาษาเข้าใจด้านคำนวณ วิทยาศาสตร์ ความรู้ต่างๆ ที่เป็นหลักการที่ต้องใช้เหตุผล

ส่วนสมองซีกขวา ก็จะทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของมือซ้าย และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนามธรรม ความรัก ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ

และคุณธรรม การสร้างงานศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว
อย่างมีศิลปะ เช่น การเต้นรำ การสร้างจินตนาการ
เป็นเรื่องราวต่างๆ ฯลฯ

อย่างไรก็ดี ไม่ได้หมายความว่าเราควรพัฒนา
สมองซีกใดซีกหนึ่งเป็นพิเศษ เพราะหาก
พัฒนาสมองซีกซ้ายมากอย่างเดียว ก็
อาจทำให้ใช้ความฉลาดไปในทางเอว้
เอาเปรียบผู้อื่น แต่ขณะเดียวกันถ้า
พัฒนาเฉพาะสมองซีกขวาอย่างเดียว
จะเน้นในเรื่องความรัก ความเข้าใจ หรือ
คุณธรรม แต่ไม่รู้จักทำมาหากิน คิดเลขไม่เป็น
ค้าขายไม่ได้ ไม่ถนัดในการพูดจาสื่อสาร ซึ่ง
ทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็น
สุขและมีประโยชน์ เพราะฉะนั้นถ้าเราจะพัฒนา
สมองลูกโดยไม่ผิดธรรมชาติ ก็ควรจะพัฒนา
สมองทั้งซีกซ้ายและขวาไปเท่าๆ กัน เพื่อให้เกิดความ
สมดุลและการผสมผสานกัน

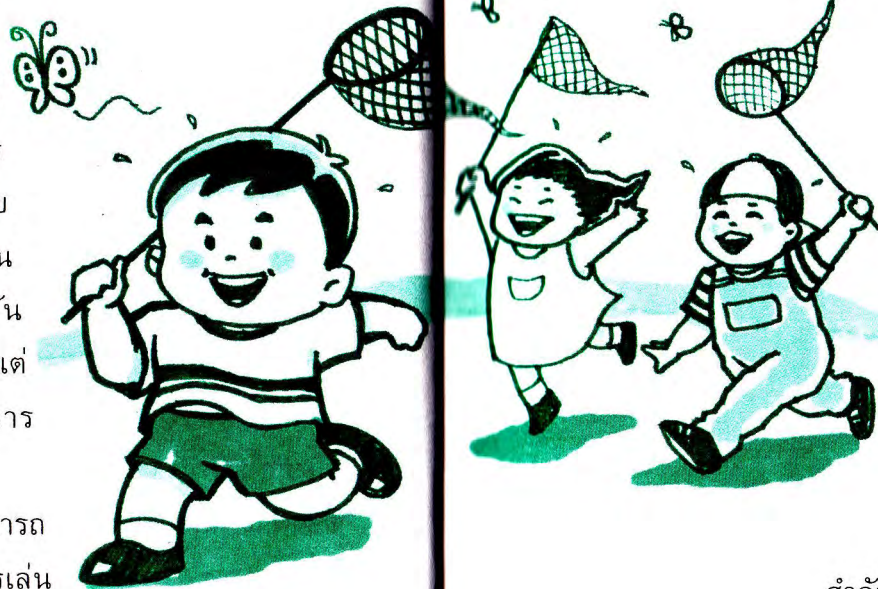
เล่นเพื่อการเรียนรู้

การเล่นเป็นชีวิตจิตใจของเด็กๆ ผู้ใหญ่อาจ
มองดูด้วยความเอ็นดู หรือด้วยความรำคาญว่าวันๆ
ไม่หยิบทำอะไร ได้แต่เล่น ที่จริงเด็กๆ ได้รับประโยชน์
จากการเล่นมากมาย เด็กมักจะรู้สึกอยากทำอะไร สนุก
เพลิดเพลิน ได้ออกกำลัง และยังได้เรียนรู้จากการเล่น
เด็กแต่ละวัยจะมีวิธีการเล่นตามระดับพัฒนาการ
ของตน เด็กวัย 1-3 ปี จะมีการเล่นที่แตกต่างจาก
เด็กวัยทารก ในขวบปีแรกเด็กมักจะเล่นคนเดียว
เริ่มต้นโดยการเล่นส่วนต่างๆ ของร่างกายตัวเอง
หลังจากนั้นจะเล่นสิ่งของที่อยู่รอบตัว มักจะใช้มือ
จับของเอาเข้าปาก โยน กลิ้งหรือเคาะ
แต่หลังจากอายุ 1 ปีไปแล้ว การเล่นก็
จะมีความซับซ้อนขึ้น ทำให้เด็กเกิด
การเรียนรู้ว่า สิ่งของต่างๆ นั้นมีความ
สัมพันธ์กันอย่างไร เช่น ปล่อยของให้
กลิ้งตกไปที่พื้น แล้วมองตามว่าไปที่ไหน
ของต่างกันเคาะแล้วเกิดเสียงต่างกัน
หรือถ้าเอาของชิ้นเล็กหยอดลงไป
ถ้วย อาจจะทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้
ว่าถ้วยมีลักษณะที่เป็นภาชนะ แล้วก็มีช่องที่ใส่เข้าไป
ได้ตามมาด้วย การถือถ้วยยกขึ้นดื่มน้ำเองได้ในขวบปี

ที่ 2 นั้น เด็กสามารถเล่นน้ำ เล่นทราย และสังเกต กฎเกณฑ์ตามธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับ วิทยาศาสตร์จากการกระทำ ในการเล่นกับคนอื่นนั้น เด็กอายุก่อน 2 ปีมักจะใช้วิธีสังเกตหรือมองเวลาคน อื่นเล่นกัน หรือบางครั้งต่างคนต่างเล่น แม้ว่าจะนั่ง อยู่ใกล้ๆ กัน แต่ก็ไม่เกี่ยวข้องกัน หากจะพูดก็มักจะ พูดกับตนเอง หรือกับของเล่น ซึ่งเป็นเรื่องปกติของ เด็กวัยนี้ แต่พออายุ 3 ปีขึ้นไป เด็กจะมีความ สามารถในการสื่อสารมากขึ้น มีจินตนาการมากขึ้น เด็กจึงสามารถเล่นโดยร่วมมือกัน ช่วยกันลาก สิ่งของชิ้นใหญ่ หรือว่ากลิ้งลูกบอล หมุนเวียน กันไป เป็นการเล่นในเชิงร่วมมือกัน สิ่งเหล่านี้ เป็นการเรียนรู้เชิงสังคม ขณะเดียวกันก็จะมี การเรียนรู้ทางด้านภาษาด้วย เพราะว่าเมื่อเล่นด้วย กันเกินกว่า 1 คน มักจะต้องมีการแลกเปลี่ยน มีการให้และรับสลับกัน หรือมีการพูดจากัน ถึงแม้ว่าภาษาที่พูดนั้น อาจจะยังไม่สมบูรณ์ แต่ เด็กๆ มักจะเกิดความเข้าใจ และเรียนรู้จากการ แสดงท่าทางและการใช้คำพูดสั้นๆ

ในช่วงอายุประมาณใกล้ๆ 3 ปี เด็กจะสามารถ เล่นโดยร่วมมือกันได้อย่างมีความหมาย มีการเล่น สวมบทบาทเพิ่มขึ้น อาจจะเริ่มมีการสมมุติ แต่เป็น ลักษณะง่ายๆ แล้วก็สะท้อนถึงประสบการณ์ประจำวัน ที่เด็กเห็น เช่น เริ่มเล่นขายของ สมมุติขับรถ

เล่นสมมุติเป็นตำรวจ เลียนแบบกิริยาท่าทางและ กิจกรรมที่เห็นคนในครอบครัวกระทำ สิ่งเหล่านี้ทำให้ เด็กๆ เรียนรู้บทบาทในเชิงสังคม นอกเหนือไปจาก การฝึกหัดใช้ตาและมือประสานกัน

ทั้งหมดนี้เป็นการเล่นเพื่อการเรียนรู้ แต่ว่า จะต่างกันกับการที่ผู้ใหญ่จะจัดประสบการณ์เรียนรู้ ให้เด็กโดยตรง เช่น การสอน การเล่านิทาน หรือหัด ให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะว่าเล่นนั้นเป็นสิ่งซึ่งเด็ก กระทำเองโดยความสนใจ โดยความสนุกสนาน แล้วก็ได้เป็นการบังคับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าใน เด็กวัย 1-3 ปีนั้น จะมีความสนใจ และ ก็ต้องการการเล่น จนกระทั่งบางครั้ง กิจกรรมอื่นๆ อาจจะดูขาดความสำคัญไป เช่น การรับประทานอาหาร การนอน คุณพ่อคุณแม่จึงควรจะสนใจมองดูว่า เด็กๆ ได้เล่นเพียงพอกับความต้องการ หรือเปล่า ถ้าได้เล่นตามความพอใจและความต้องการแล้ว เด็กๆ มักจะมีอารมณ์ดี รับประทานอาหารได้ นอนหลับ แล้วก็มีความสุข

การเล่นในวัยนี้ถือเป็นพื้นฐาน สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในวัยต่อไป เพราะฉะนั้น คุณพ่อคุณแม่และผู้เลี้ยงดู จึงควรส่งเสริมให้เด็กได้ เล่นอย่างหลากหลายและดูแลให้ปลอดภัย ทั้งการวิ่งเล่น ปีนป่าย เพื่อความคล่องแคล่วและการทรงตัว การ

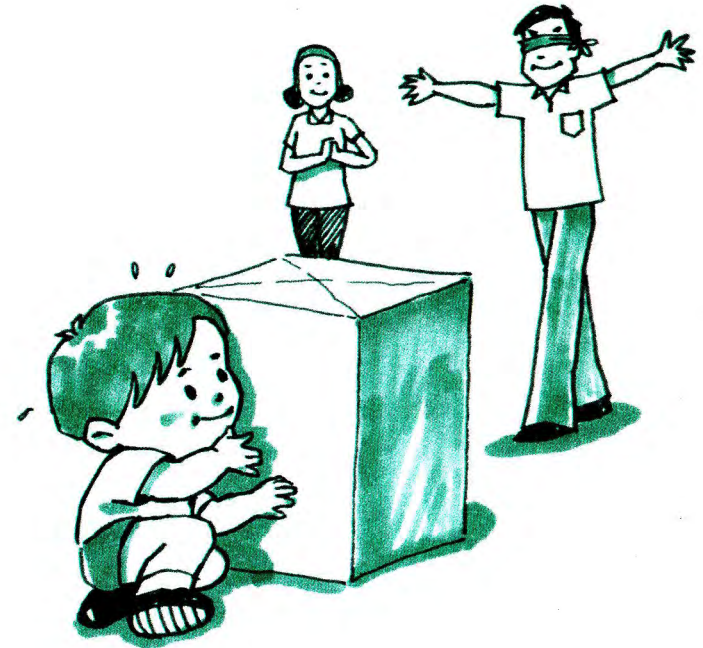
เล่นของเล่น และการเล่นกับคน พร้อมกันกับอาจจะอธิบายเพื่อขยายความรู้ให้กว้างขวางเมื่อเด็กสนใจหรือส่งเสริมการเรียนรู้และความสนุกสนานด้วยการเล่า การร้องเพลง หรือการทำท่าไปด้วยกัน ก็จะเพิ่มพูนความหมายและความประทับใจ ทำให้เด็กและผู้ใหญ่มีความสัมพันธ์ที่ดี และเด็กได้รับการปลูกฝังให้สนุกกับการเรียนรู้

จึงนับว่าการส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการเล่นนั้น จะทำให้เด็กมีความสนใจแล้วก็ใฝ่รู้ใฝ่เรียนต่อไป

ทางการแพทย์และทางการศึกษาจึงให้ความสำคัญของการเล่นสำหรับเด็กเป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการได้ในหลายๆ ด้านด้วยกัน ตั้งแต่ด้านการเคลื่อนไหว การทรงตัว การฝึกหัดใช้มือและตาประสานกัน การคิดหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ การสื่อสาร การเข้าสังคม การแก้ไขข้อขัดแย้งในหมู่เพื่อนหรือพี่น้อง เกิดการเรียนรู้หลายๆ ด้าน พร้อมๆ กัน โดยที่เด็กมีความเพลิดเพลินสนุกสนาน คุณพ่อคุณแม่ควรส่งเสริมให้ลูกได้มีโอกาสเล่น เพื่อความสุขและการเรียนรู้ของลูก นอกจากนั้น คุณพ่อคุณแม่ยังสามารถสังเกต

รู้ได้จากการเล่นของลูกว่า ลูกกำลังมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร ระบายอารมณ์ ความรัก ความกลัว ความโกรธ และมีจินตนาการอย่างไร จะได้เข้าใจลูกรักดียิ่งขึ้น ทำให้เลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการของลูกได้อย่างเหมาะสม

สรุป

หนูน้อยนักสำรวจวัย 1-3 ปีนี้ มีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น ไปหมด การเรียนรู้ของลูกขึ้นอยู่กับพัฒนาการตามวัย และวิธีการอบรมเลี้ยงดู เพราะฉะนั้นเมื่อคุณพ่อคุณแม่หรือผู้เลี้ยงดูได้ทราบถึงพฤติกรรมและพัฒนาการทางสมองและด้านต่าง ๆ ในแต่ละวัยของลูกน้อยแล้ว ก็จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูก ช่วยส่งเสริมให้ลูกมีพัฒนาการที่ดี อีกทั้งยังไม่ขัดขวางการเรียนรู้ของลูกอีกด้วย ซึ่งจะทำให้ลูกรักเจริญเติบโตอย่างมีความสุข มีพัฒนาการทั้งทางร่างกายและสมอง จิตใจอารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณอย่างสมดุลครบทุกด้าน

คุณค่าเพื่อพัฒนาการของลูกรัก

สู่โลกกว้าง... อย่างแข็งแรง